



รายงานการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์  
Weekly Epidemiological Surveillance Report, Thailand

ปีที่ 41 ฉบับที่ 46: 26 พฤศจิกายน 2553

Volume 41 Number 46: November 26, 2010

สำนักโรคระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข / Bureau of Epidemiology, Department of Disease Control, Ministry of Public Health

สถานการณ์ผู้ป่วยเอดส์กลุ่มผู้ใช้แรงงาน ในประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2527 - 31 ตุลาคม 2553



Situation of HIV/AIDS among Labor/Worker in Thailand, 1984 - October 31, 2010

✉ phuongtipya@hotmail.com

พวงทิพย์ รัตนะรัต

กลุ่มโรคระบาดวิทยา โรคเอดส์ วัณโรค และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ สำนักโรคระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค

กลุ่มผู้ใช้แรงงาน คือ ผู้ที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป กรรมกร ขับรถรับจ้าง และลูกจ้างโรงงาน เป็นกลุ่มผู้ป่วยเอดส์ที่พบมากที่สุดในประเทศไทยและแนวโน้มสูงมาตลอด จากรายงานเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาที่สำนักโรคระบาดวิทยา ได้รับจากทุกจังหวัดตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527 จนถึงวันที่ 31 ตุลาคม 2553 พบผู้ป่วยเอดส์สะสมทั้งสิ้น 369,885 ราย เป็นเพศชาย 252,648 ราย (ร้อยละ 68.3) และเพศหญิง 117,237 ราย (ร้อยละ 31.7) อัตราส่วนเพศชายต่อเพศหญิงเท่ากับ 2.2 : 1 เป็นกลุ่มผู้ใช้แรงงาน 175,362 ราย คิดเป็นร้อยละ 47.4 ของผู้ป่วยเอดส์ทั้งหมด เป็นเพศชาย 126,222 ราย (ร้อยละ 72.0) และเพศหญิง 49,140 ราย (ร้อยละ 28.0) อัตราส่วนเพศชายต่อเพศหญิงเท่ากับ 2.6 : 1

กลุ่มแรงงานมีรายงานผู้ป่วยสูงสุดในปี พ.ศ. 2547 จำนวน 14,151 ราย เป็นเพศชาย 8,924 ราย และเพศหญิง 5,227 ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม - 31 ตุลาคม 2553 ได้รับรายงานผู้ป่วยเอดส์ 2,366 ราย เป็นกลุ่มผู้ใช้แรงงาน 1,200 ราย คิดเป็นร้อยละ 50.7 (รูปที่ 1) เป็นเพศชาย 781 ราย และเพศหญิง 419 ราย (รูปที่ 2) กลุ่มอายุ 25-34 ปี มีจำนวนผู้ป่วยสะสมสูงสุด 89,773 ราย (ร้อยละ 51.2) รองลงมา คือ กลุ่มอายุ 35 - 44 ปี 52,671 ราย (ร้อยละ 30.0) และ 15-24 ปี 15,343 ราย (ร้อยละ 8.7) ตามลำดับ โดยปี พ.ศ. 2547 มีรายงานสูงสุดใน กลุ่มอายุ 25-34 ปี 6,854 ราย รองลงมา คือ กลุ่มอายุ 35 - 44 ปี ( 4,937 ราย) และ 45-54 ปี (1,256 ราย) ตามลำดับ

ในปี พ.ศ. 2553 กลุ่มอายุ 35-44 ปี มีรายงานสูงสุด 508 ราย รองลงมา คือ 25-34 ปี (423 ราย) และ 45- 54 ปี (159 ราย) ตามลำดับ (รูปที่ 3) ผู้ป่วยอาชีพรับจ้างทั่วไป มีจำนวนสะสม สูงสุด 167,198 ราย (ร้อยละ 95.3) รองลงมา คือ กรรมกร ขับรถรับจ้าง และ ลูกจ้างโรงงานตามลำดับ (รูปที่ 4) ผู้ป่วยมีสัญชาติไทย 171,526 ราย (ร้อยละ 97.8) รองลงมา คือ พม่า 2,257 ราย กัมพูชา 501 ราย จีน 245 ราย เวียดนาม 70 ราย ลาว 52 ราย สัญชาติอื่น ๆ 140 ราย และไม่ ระบุสัญชาติ 571 ราย (รูปที่ 5) ปัจจัยเสี่ยงจากการมีเพศสัมพันธ์พบ สูงสุด 154,595 ราย (ร้อยละ 88.2) รองลงมา คือ ดิทยาเสพติดชนิด นิ็ดเข้าเส้น 6,869 ราย (ร้อยละ 3.9) ติดเชื้อจากมารดา 59 ราย (ร้อยละ 0.03) รับประทานเลือด 34 ราย (ร้อยละ 0.02) ปัจจัยเสี่ยงอื่น ๆ 88 ราย (ร้อย ละ 0.05) และไม่ระบุปัจจัยเสี่ยง 13,717 ราย (ร้อยละ 7.8) (รูปที่ 6) โรคติดเชื้อฉวยโอกาสที่พบมาก 5 อันดับแรก คือ *Mycobacterium tuberculosis* มีจำนวนผู้ป่วยสะสม 55,753 ราย (ร้อยละ 31.8) รองลงมา คือ ปอดบวมจากเชื้อ *Pneumocystis carinii* 36,696 ราย (ร้อยละ 20.9) Cryptococcosis 25,033 (ร้อยละ 14.3) Candidiasis ของหลอดอาหาร/หลอดลม 7,949 ราย (ร้อยละ 4.5) และ Pneumonia recurrent (Bacteria) มากกว่า 1 ครั้งใน 1 ปี 5,008 ราย (ร้อยละ 2.9) ปี พ.ศ. 2553 พบผู้ป่วยเอดส์ที่ติดเชื้อวัณโรค (*Mycobacterium tuberculosis*) 491 ราย ปอดบวมจากเชื้อ *Pneumocystis carinii* 204 ราย



#### สารบัญ

◆ สถานการณ์ผู้ป่วยเอดส์กลุ่มผู้ใช้แรงงาน ในประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2527 - 31 ตุลาคม 2553	729
◆ เราจะวินิจฉัยโรคเลปโตสไปโรซิสได้อย่างไร	733
◆ สรุปการตรวจสอบข่าวการระบาดของโรคในรอบสัปดาห์ที่ 46 ระหว่างวันที่ 14 - 20 พฤศจิกายน 2553	737
◆ ข้อมูลรายงานโรคเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาเร่งด่วนประจำสัปดาห์ที่ 46 ระหว่างวันที่ 14 - 20 พฤศจิกายน 2553	739

## วัตถุประสงค์ในการจัดทำ

### รายงานการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์

1. เพื่อให้หน่วยงานเจ้าของข้อมูลรายงานเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา ได้ตรวจสอบและแก้ไขให้ถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
2. เพื่อวิเคราะห์และรายงานสถานการณ์โรคที่เป็นปัจจุบัน ทั้งใน และต่างประเทศ
3. เพื่อเป็นสื่อกลางในการนำเสนอผลการสอบสวนโรค หรือ งาน ศึกษาวิจัยที่สำคัญและเป็นปัจจุบัน
4. เพื่อเผยแพร่ความรู้ ตลอดจนแนวทางการดำเนินงานทางระบาดวิทยาและสาธารณสุข

#### คณะที่ปรึกษา

นายแพทย์สุชาติ เจตนเสน นายแพทย์ประยูร ภูนาศ  
นายแพทย์วิรัช จายนียโยธิน นายแพทย์ประเสริฐ ทองเจริญ  
นายแพทย์คำนวณ อึ้งชูศักดิ์ นายสัตวแพทย์ประวิทย์ ชุมเกษียร  
นายองอาจ เจริญสุข

หัวหน้ากองบรรณาธิการ : นายแพทย์ภาสกร อัครเสวี

บรรณาธิการประจำฉบับ : บริมาศ ศักดิ์ศิริสัมพันธ์

บรรณาธิการวิชาการ : นายแพทย์เจตสรร นามวา  
แพทย์หญิงสุลิพร จิระพงษา

#### กองบรรณาธิการ

บริมาศ ศักดิ์ศิริสัมพันธ์ สิริลักษณ์ รังษิวงศ์ พงษ์ศิริ วัฒนาสุรกิจ  
กรรณิการ์ หมอนพั้งเทียม อรพรรณ สุภาพ

#### ฝ่ายข้อมูล

สมาน สยามภูวจินันท์ น.สพ. ธีรศักดิ์ ชักนำ  
สมเจตน์ ตั้งเจริญศิลป์ กนกทิพย์ ทิพย์รัตน์ ประเวศน์ เข้มขัน

ฝ่ายจัดส่ง : พูนทรัพย์ เปี่ยมณี เชิดชัย ดาราแจ้ง

ฝ่ายศิลป์ : ประมวล ทุมพงษ์

สื่ออิเล็กทรอนิกส์ : บริมาศ ศักดิ์ศิริสัมพันธ์

## ประชาสัมพันธ์



เรียน สมาชิก wesr ทุกท่าน

สำนักกระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ร่วมกับ ASEAN Plus Three Countries ในการเผยแพร่ข้อมูลผ่านทางเว็บไซต์ของ ASEAN+3 ([www.aseanplus3-aid.info](http://www.aseanplus3-aid.info)) เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านโรคอุบัติใหม่ การระบาดของประเทศไทย

จึงขอเชิญสมาชิกทุกท่าน หากมีผลงานต้องการเผยแพร่ เช่น การสอบสวนโรคระบาด เป็น Abstract / ไฟล์ฉบับสมบูรณ์ (\*\* ต้องเป็นภาษาอังกฤษทั้งหมด\*\*) ในรายงานมีแผนภูมิ/กราฟ/รูปภาพได้ (แบบไฟล์ต้นฉบับภาษาไทยมาด้วยได้)

\*\*\*\*\*กรุณาส่งไปที่อีเมล [borworn67@yahoo.com](mailto:borworn67@yahoo.com) \*\*\*\*\*

โดยใส่ Subject อีเมลล์ว่า: For ASEAN publishing เพื่อผู้รับผิดชอบจะได้คัดลอกผลงานของท่านไปเผยแพร่ในหมู่ประเทศอาเซียนต่อไป

Cryptococcosis 92 ราย Candidiasis ของหลอดอาหาร/หลอดลม 41 ราย และ Pneumonia recurrent (Bacteria) มากกว่า 1 ครั้งใน 1 ปี 31 ราย (ตารางที่ 1) จังหวัดที่มีจำนวนผู้ป่วยสะสมสูงสุด 10 อันดับแรก คือ กรุงเทพมหานคร เชียงใหม่ เชียงราย ระยอง ลำปาง ชลบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ กำแพงเพชร และจันทบุรี จังหวัดที่รายงานผู้ป่วยกลุ่มผู้ใช้แรงงาน ในปี พ.ศ. 2553 ต่ำกว่า 20 ราย มี 4 จังหวัด (ตารางที่ 2) จังหวัดที่รายงานผู้ป่วยสูงสุด 10 อันดับแรกในปี พ.ศ. 2553 คือ กรุงเทพมหานคร นครสวรรค์ นครศรีธรรมราช ศรีสะเกษ เพชรบูรณ์ อุรธานี จันทบุรี ภูเก็ต กาญจนบุรี และเลย ผู้ป่วยส่วนใหญ่มีวันเริ่มป่วยระหว่างปี พ.ศ. 2552 - 2553 โดยพบผู้ที่เริ่มป่วยระหว่างปี พ.ศ. 2538 - 2543 จำนวน 36 ราย (ตารางที่ 3)

เนื่องจากกลุ่มผู้ใช้แรงงานเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ การสร้างความตระหนักในการป้องกันการเกิดโรคและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ในกลุ่มนี้จะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง จากผลการเฝ้าระวังพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อเอชไอวีในประชากรกลุ่มต่าง ๆ พบว่า หลายกลุ่มยังมีพฤติกรรมเสี่ยงค่อนข้างสูงประกอบกับความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ค่อนข้างต่ำ นอกจากนี้ยังพบว่า ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์โรคเอดส์ยังไม่ครบถ้วน เพราะมีการรายงานผู้ป่วยเข้าสู่ระบบเฝ้าระวังค่อนข้างล่าช้าทำให้สถานการณ์ของโรคเอดส์ต่ำกว่าความเป็นจริง<sup>(1)</sup> ซึ่งเป็นเรื่องของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องร่วมมือกันและดำเนินการในแต่ละส่วนอย่างต่อเนื่องต่อไป

#### หน่วยงานที่รวบรวมข้อมูล

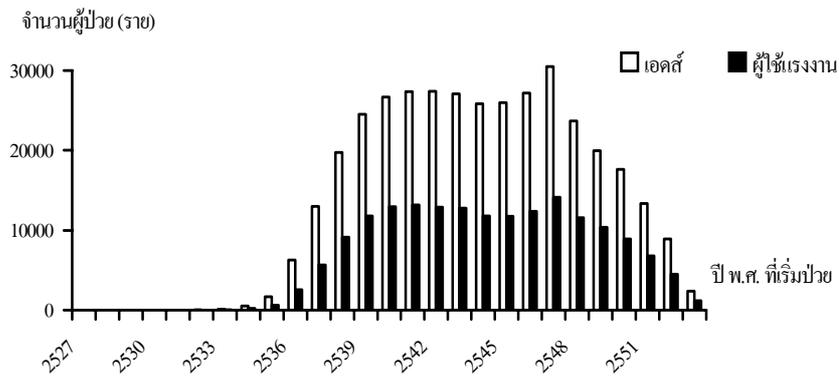
1. โรงพยาบาลภาครัฐและเอกชน
2. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด
3. สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร
4. ศูนย์ข้อมูลทางระบาดวิทยา สำนักกระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค

#### หมายเหตุ

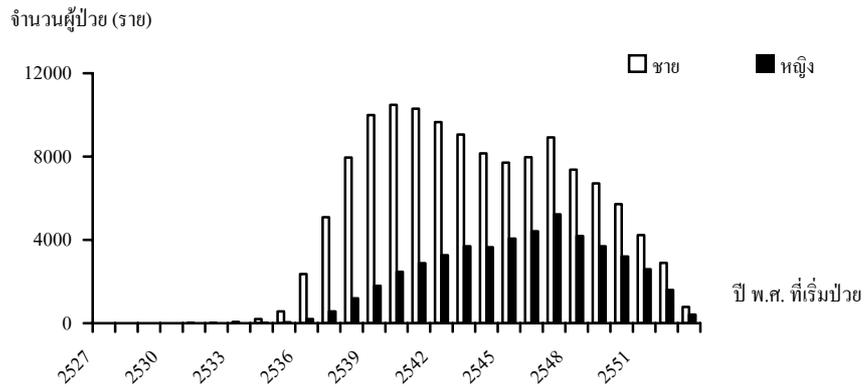
1. การสรุปสถานการณ์ผู้ป่วยเอดส์ครั้งนี้เน้นเฉพาะผู้ป่วยเอดส์เต็มขั้น (Full blown AIDS) เท่านั้น
2. การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วันเริ่มป่วยเป็นหลัก จึงอาจทำให้การสรุปสถานการณ์โรคแต่ละครั้งไม่คงที่ เพราะความล่าช้าในการส่งรายงาน
3. ปี พ.ศ. 2553 นับตามรายงานผู้ป่วยเอดส์ที่สำนักกระบาดวิทยา ได้รับระหว่าง วันที่ 1 มกราคม - 31 ตุลาคม 2553

#### เอกสารอ้างอิง

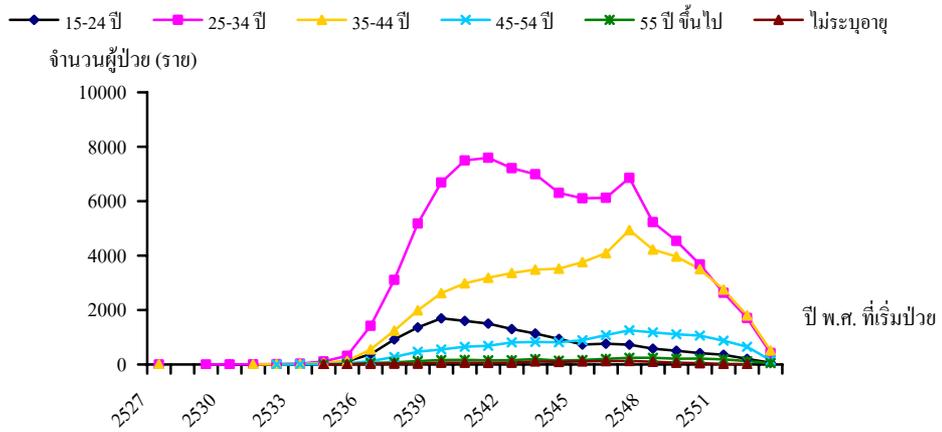
1. สำนักกระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. การเฝ้าระวังพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อเอชไอวี ในประชากรกลุ่มต่าง ๆ และสถานการณ์ผู้ป่วยเอดส์ประเทศไทย 2552.



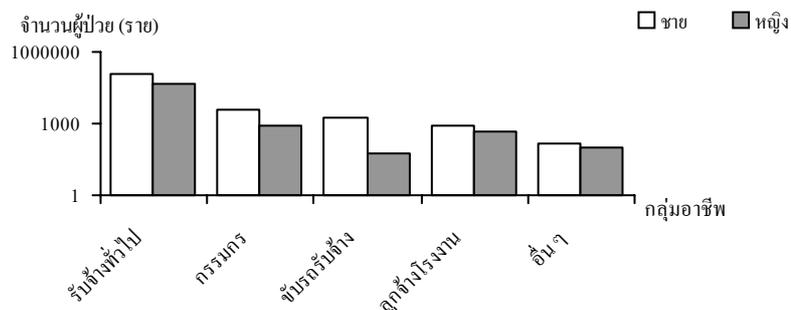
รูปที่ 1 จำนวนผู้ป่วยเอดส์สะสมกับผู้ป่วยเอดส์ในกลุ่มผู้ใช้แรงงาน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527-31 ตุลาคม 2553 จำแนกตามปีที่เริ่มป่วย



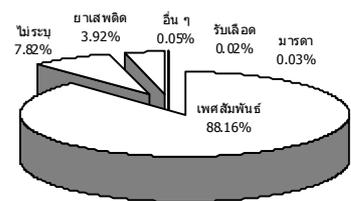
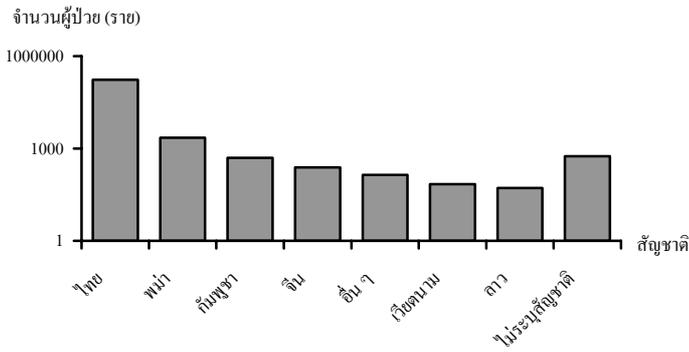
รูปที่ 2 จำนวนผู้ป่วยเอดส์กลุ่มผู้ใช้แรงงาน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527-31 ตุลาคม 2553 จำแนกตามเพศและปีที่เริ่มป่วย



รูปที่ 3 จำนวนผู้ป่วยเอดส์กลุ่มผู้ใช้แรงงาน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527 - 31 ตุลาคม 2553 จำแนกตามกลุ่มอายุ และปีที่เริ่มป่วย



รูปที่ 4 จำนวนผู้ป่วยเอดส์กลุ่มผู้ใช้แรงงานตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527-31 ตุลาคม 2553 จำแนกตามกลุ่มอาชีพและเพศ



รูปที่ 5 จำนวนผู้ป่วยเอดส์กลุ่มผู้ใช้แรงงาน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527-31 ตุลาคม 2553 จำแนกตามสัญชาติ

รูปที่ 6 ร้อยละของผู้ป่วยเอดส์กลุ่มผู้ใช้แรงงานตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527-31 ตุลาคม 2553 จำแนกตามปัจจัยเสี่ยง

ตารางที่ 1 จำนวนผู้ป่วยเอดส์กลุ่มผู้ใช้แรงงานตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527- 31 ตุลาคม 2553 จำแนกตามชนิดของโรคติดเชื้อฉวยโอกาสที่พบมาก 5 อันดับแรกและปีที่เริ่มป่วย

อันดับที่	ชนิดของโรคติดเชื้อฉวยโอกาส	ปี พ.ศ. ที่เริ่มป่วย					รวม	ร้อยละ
		2527-2549	2550	2551	2552	2553		
1	<i>Mycobacterium tuberculosis</i>	47,493	3,268	2,582	1,919	491	55,753	31.8
2	<i>Pneumocystis carinii</i>	32,649	1,750	1,281	812	204	36,696	20.9
3	Cryptococcosis	23,268	727	539	407	92	25,033	14.3
4	Candidiasis หลอดอาหาร/หลอดลม	7,218	350	225	115	41	7,949	4.5
5	Pneumonia recurrent (Bacteria)	4,539	187	124	127	31	5,008	2.9

ตารางที่ 2 จำนวนผู้ป่วยเอดส์กลุ่มผู้ใช้แรงงานสะสมสูงสุด 10 อันดับแรก และจำนวนผู้ป่วยที่รายงาน ระหว่างวันที่ 1 มกราคม - 31 ตุลาคม 2553 จำแนกตามเดือนที่รายงาน

อันดับที่	จังหวัด	จำนวนผู้ป่วยสะสม (2527-31 ต.ค. 2553)	เดือนที่รายงาน (ผู้ป่วยที่รายงานระหว่างวันที่ 1 มกราคม-31 ตุลาคม พ.ศ. 2553)										
			ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	รวม
1	กรุงเทพมหานคร	17,941	45	76	74	75	7	0	64	60	0	3	404
2	เชียงใหม่	13,497	17	19	6	17	13	4	0	0	0	0	76
3	เชียงราย	8,409	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
4	ระยอง	5,500	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
5	ลำปาง	4,861	0	3	62	11	2	2	6	0	0	0	86
6	ชลบุรี	3,885	0	1	0	12	0	0	0	1	2	0	16
7	ปทุมธานี	3,711	10	5	10	7	4	0	0	0	0	0	36
8	สมุทรปราการ	3,660	0	0	6	2	1	4	0	0	0	2	15
9	กำแพงเพชร	3,545	0	0	0	4	0	0	23	10	0	0	37
10	จันทบุรี	3,450	10	0	28	18	0	16	12	0	15	0	99

ตารางที่ 3 จำนวนผู้ป่วยเอดส์กลุ่มผู้ใช้แรงงานที่รายงานสูงสุด 10 อันดับแรก ระหว่างวันที่ 1 มกราคม - 31 ตุลาคม พ.ศ. 2553 จำแนกตามรายจังหวัดและปีที่เริ่มป่วย

อันดับที่	จังหวัด	ปี พ.ศ. ที่เริ่มป่วย											
		2538-2543	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552	2553	รวม
1	กรุงเทพมหานคร	0	1	2	1	2	1	1	5	18	216	157	404
2	นครสวรรค์	33	29	13	8	14	9	8	13	15	42	63	247
3	นครศรีธรรมราช	0	0	0	0	1	2	3	12	49	49	17	133
4	ศรีสะเกษ	2	0	0	1	1	0	2	2	5	41	76	130
5	เพชรบูรณ์	0	0	0	0	0	1	2	2	2	34	88	129
6	อุดรธานี	0	0	0	1	0	0	3	0	2	69	43	118
7	จันทบุรี	0	0	0	0	0	5	2	1	7	57	27	99
8	ภูเก็ต	1	4	5	6	2	2	12	9	6	25	27	99
9	กาญจนบุรี	0	0	0	1	0	0	0	0	3	30	58	92
10	เลย	0	0	0	1	1	1	1	0	3	58	22	87